

ритмических моделях.

Ритм – одна из важнейших характеристик музыки. Но ритм сам по себе еще не музыка. Он специфически отражает реалии социального времени. Аритмия возникает на уровне деформаций норм, традиций, социального порядка. В субъективном времени человека случаются такие «революционные» кризисы, которые ведут к коренной ломке жизненных ритмов и изменению существующего положения.

Изменения организованной последовательности длительностей связаны с источником различий во времени: изменением темпа как отношения числа событий к тому времени, которое они заняли, ускорением и замедлением. Музыканты могут сыграть в одном темпе, но с различным ритмом одинаковые мелодии, однако звучать они будут иначе. Социальные темпы задают перспективы развития обществ. В глобальном пространстве возвышается ценность сочетания и реализации разных темпов жизнедеятельности.

Поликультурная среда вмещает совершенно разные динамические традиции, которые являются мощным фактором обустройства и процветания или деградации социальной системы. Мощное внешнее давление темпов и ритмов, заданных успешными странами, принуждает остальных к ускорению собственных, постоянному их наращиванию во имя достижения лучшего результата в гонке за благом. Тяга к совершенству через ускорение и приобщение к чужому успеху чревата неоправданными рисками и разрушительными последствиями. Игнорирование аутентичных культуре ритмов может вызвать дестабилизацию и хаос в обществе.

Таким образом, ритм как повторяемость и чередование длительностей, характеризующий согласованность и динамику социального времени, подвержен изменениям.

Аритмия характерна как для индивидуального, так и для социального времени. Вследствие активного взаимодействия и взаимовлияния между социально-историческим и субъективным временами деструкция индивидуального ритма перерастает в массовую временную аритмию революции с последующим разрушением существующего социального порядка.

Внедрение прогрессивно-агрессивных практик для подтягивания отстающих во времени, ломка определенности времен могут нарушить жизненно важные программы существования, вызвать маргинализацию социума и жесткие протестные формы ответной реакции.

СПИСОК ИСПОЛЬЗОВАННЫХ ИСТОЧНИКОВ

1. Кастельс М. Информационная эпоха: экономика, общество и культура / Мануэль Кастельс ; пер. с англ. под науч. ред. О. И. Шкаратана. – М. : ГУ ВШЭ, 2000. – 608 с.
2. Тащиан А. А. Numerus как «имперский» концепт в метафизике ритма Аврелия Августина / А. А. Тащиан // Вестник Русской христианской гуманитарной академии. – 2014. – Т. 15, вып. 2. – С. 85-91.

Олейніков Юрій Васильович – аспірант кафедри філософії, соціології та менеджменту соціокультурної діяльності Державного закладу "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського".

УДК:1.316.3 +111.852+12.45

МІСЦЕ ЕСТЕТИКИ В СИСТЕМІ ФІЛОСОФСЬКОГО ЗНАННЯ ТА ЇЇ ФУНКЦІЇ

В статті аналізується природа і особливості естетичних цінностей; висвітлюється художнє знання, історія світової естетичної думки та особливості її стану. Детально розглянуто специфіку соціального пізнання, закономірності і розвиток самого суспільства, сутність категоріально-понятійного апарату. Детально висвітлюється сутність мистецтва

як соціального явища, його структура та особливості історичного буття. Розглядаються основні напрями розвитку естетики, аналізується природа особливості естетичних цінностей, організація естетичного середовища та формування естетичної культури майбутнього у суспільстві.

Ключові слова: цінності, естетика, функції.

МЕСТО ЭСТЕТИКИ В СИСТЕМЕ ФИЛОСОФСКОГО ЗНАНИЯ И ЕЕ ФУНКЦИИ

В статье анализируется природа, и особенности эстетических ценностей, освещается художественное знание, история мировой эстетической мысли и особенности ее состояния. Подробно рассмотрена специфика познания, закономерности и развития самого общества, сущность категориально-понятийного аппарата. Подробно освещается сущность искусства как социального явления, его структура и особенности исторического бытия. Рассматриваются основные направления, эстетики организация эстетической среды и формирование эстетической культуры будущего в обществе.

Ключевые слова: ценности, эстетика, функции.

THE PLACE OF ESTHETICS IN THE SYSTEM OF PHILOSOPHICAL KNOWLEDGE

In the article the nature and peculiarities of esthetical values are analyzed. Knowledge of art, the history of the world esthetical thought are examined in the article. The essence of art as a social phenomenon, its structure, specific of historical being are researched in details. Main directions of esthetical development, organization of esthetical environment, forming of esthetical culture of future society are examined.

Key words: values, esthetics, functions.

Мета дослідження: Показати походження естетики як філософського знання та соціальні функції естетики. Розглянути основні розділи естетики.

Аналіз наукових досліджень: Серед дослідників становлення естетики, можемо назвати наступних вчених: А. Баумгартен, В. Шекспір, О. Конта, Е. Дюркгейма, Г. Спенсера, М. Вебера, В. Парето, П. О. Сорокіна, Ж. Б. Мольєр, Й. В. Гете, Леонардо да Вінчі, М. К. Михайловського, Л. М. Толстой, І. Я. Франко, Т. Г. Шевченко, Л. Українка. Сучасні дослідники зробили не менш вагомий внесок, у дослідження естетичних напрямків: І. Г. Андрєєв, С. А. Смірнов, В. А. Тихомиров, Ю. В. Борєєв, О. В. Колесніков, В. О. Колеснікова, В. М. Бабаєв, О. С. Панамарьов, С. М. Пазиніч, С. О. Заветний. Естетика досліджується і вдосконалюється і досі.

1) Місце естетики в системі філософського знання та її функції.

Термін «естетика» увійшов до науки в середині XVIII ст. Вперше його застосував німецький філософ А. Баумгартен для пізнання нового розділу в філософії. Естетика – це наука про естетичну діяльність людини, наука про загальні закони розвитку мистецтва. Естетика – філософська наука, вона тісно пов'язана з гуманітарними науками, крім того, виступає теорією для прикладних естетичних та мистецтвознавчих наук. Предметом естетики є чуттєве пізнання навколишньої дійсності з її різноманітними напрямками: природою, людиною та її діяльність в усіх життєвих сферах, навіть у виробничій. А. Баумгартен увів у філософію розділ естетичне в дійсності, про сутність і закони естетичної свідомості, пізнання і теорію чуттєвого сприйняття і запропонував назвати цей розділ терміном «естетика». Естетика – філософська наука, народилася у надрах філософії і зберегла з нею міцні зв'язки. Якщо філософія розкриває найбільші загальні закони природи, суспільного розвитку, мислення, то естетика вивчає найбільш загальні закони розвитку мистецтва та різноманіття, естетичного відношення людини до світу це, цілісна система наукового знання, яка вивчає діяльність суб'єкта та її результати у сфері мистецтва, естетиці належить значна роль у формуванні духовного світу людини, це наука про емоційне сприйняття дійсності, про діяльність в основі якої лежить уявлення про красу та її результатами, у мистецтві. Філософська наука, яка тісно пов'язана з

гуманітарними науками має зв'язок з економічними та технічними науками, виступає теоретичною основою для мистецьких наук: теорії мистецтва, технічної естетики, естетики побуту та поведінки людини. Це цілісна система знання яка відіграє значну роль у житті суспільства та зокрема людини. До важливіших функцій естетики належить світоглядна, формуюча, виховна та методологічна, гедоністична, семіотична та видовишна. Для античності естетичним ідеалом виступає образ довершеної людини, ідеальної, в якій гармонійно воєдино злиті душа і тіло, прекрасне внутрішнє і прекрасне зовнішнє. Усі ці фактори, приблизно, діють у одну і ту ж епоху, але завжди простежується вирішальний вплив якогось одного. Протягом багатьох століть естетичні проблеми ставляться у рамках тієї чи іншої філософської системи. Фактично не можна назвати такий період розвитку естетики, коли естетичні проблеми не були пов'язані з філософією інша справа, що філософія могла бути релігійною, позитивістською. Її вплив міг бути вирішальним, а міг бути і другорядним. Природно, що характер філософського вчення відбивається на особливостях естетики і предметі її формування. В античності, наприклад, філософська логіка визначала ставлення до конкретних естетичних завдань. Так, розробка Платоном поняття прекрасного з'явилася необхідною частиною його гносіології. Соціологічне замовлення в різні періоди розвитку естетичної думки (середньовічна естетика, просвітництво та ін.), змушувало її концентрувати увагу на певних питаннях, пов'язаних з ідеологічними і соціальними проблемами.

Перший етап – розвитку теоретичної естетики почався у стародавньої Греції у VI ст. до н. е. і завершується у новий час, на початку XVIII століття. Особливість самого великого періоду історії в тому, що, хоча вона у цей час ще не стала самостійною дисципліною, міркування про сутність прекрасного і закони мистецтва є носіями теоретичного характеру. Цей етап розпадається на кілька підперіодів.

- Античність (VI ст. До н.е. V ст. Н.е.);
- Середньовіччя (VI – XVIII ст.)
- Відродження (XVI- XIV ст.)
- початок Нового часу частково Просвітництво

Своєрідність кожного підперіоду є результатом вплив певного чинника. У під період античності естетика складається під впливом філософії. Релігійна ідеологія богослов'я чинила істотний вплив на естетику середньовіччя, художня практика – на естетику Відродження. Політики, мистецтвознавство внесли потужний вплив у естетику Просвітництва. Своєрідність кожного з вказаних підперіодів не обмежується впливом конкретного фактора. Кожен з цих етапів має час та власну внутрішню історію, тобто становлення даного типу естетичної свідомості, час його розквіту, кризи та підготовки нового періоду.

Другий етап історії естетики – (з XVIII до середини XIX ст.) Період у порівнянні з першим не великий дуже насичений та таємний. Саме на цьому етапі естетика стала самостійною та необхідною частиною філософії. **Третій етап історії естетики** – почався у середині XIX ст. і триває досі. Позитивізм і соціологія, активно впливають на особливості естетики цього періоду. Для цього періоду характерним є напад на спекулятивну естетику, позитивізм прагнув вивести естетику за межі філософії, перетворити її в експериментальну науку. З іншого боку антропологічний матеріалізм критикував ідеалістичну естетику. Критикував і марксизм, претендуючи на побудову справжньої наукової естетичної теорії.

Наступні розділи естетики.

Теорія естетики вивчає естетичну діяльність її види, естетичну свідомість, її структуру. Особливе місце в розділі «Естетична свідомість» займає розкриття основних естетичних категорій. У рамках естетичної діяльності головною є діяльність за законами краси. Розробленими та самостійними формами є, мистецтво і дизайн.

Дизайн – свідоме художнє формоутворення предметного середовища. У дизайні присутня єдність утилітарно і художності. Дизайн близький архітектурі, яка також поєднує художні та чисто утилітарні стилі. Художнє конструювання прагне до мети єдності прекрасного стилю утилітарного змісту.

Специфіка мистецтва:

Мистецтва є традиційною, природно, більш старшою ніж дизайн, формою естетичної діяльності. Процес мистецтва утворюють художня творчість, морфологія мистецтва, естетичне сприйняття. До проблем художньої творчості має відношення вивчення художніх напрямів у мистецтві, стилю, манери творчості.

Естетична культура сучасного суспільства:

У розділі особлива увага приділяється аналізу таких понять: елітарне мистецтво, масове мистецтво, контр мистецтво. Синтетичність мистецтва, багато плановість, одночасно цілісність його впливу на людину зумовлюють багатофункціональність художньої культури. Частіше виділяються наступні функції естетичної культури:

1). **Пізнавальна** виражає специфіку естетичної культури як пізнання життя через систему художніх образів;

2). **Виховна**, яка полягає у впливі естетичної культури на людей її можливості формувати світогляд людей;

3). **Комунікативна**, визначає що естетична культура є засобом спілкування людей та служить каналом передачі не тільки знань а й почуттів;

4). **Семіотична** (художні цінності представляються системою знаків);

5). **Гедоністична** (здатність естетичної культури викликати почуття, емоції вносити естетичне задоволення та насолоду);

6) **Видовищна** (естетична культура розваги, гра, видовище);

Видовищна функція зближує естетичну культуру з іншою сферою культури – сферою розваг (з проблемою вільного часу, культурного відпочинку), значення розваг зростає в умовах інтенсифікації суспільного життя, підвищення нервових навантажень, розширенням ЗМІ. Естетична культура сприяє розвитку, вдосконаленню всієї духовної сфери суспільства. Вплив естетичної культури багато мірне (відношення людей до праці, природні, людські відносини, вчинки та дії).

Основні естетичні цінності:

Своєрідність естетичних цінностей визначається специфічним характером естетичного ставлення людини до дійсності безпосередньо чуттєво - духовним безкорисливим сприйняттям, зорієнтованим на пізнання та оцінку змістовної форми, структури, організованості та впорядкованості реальних об'єктів. Відносно, естетичною цінністю мають можливість володіння:

1) предмети і явища природи, доступні чуттєвого споглядання;

2) сама людина (її вигляд, вчинки, поведінка);

3) речі створені людьми;

4) продукти духовної діяльності (наукові, публіцистичні), оскільки їх структура виявляється чуттєво сприймається і оцінюється;

5) твори мистецтва у всьому різноманітті його видів. Наявність певних естетичних цінностей у всіх цих об'єктах залежить від того, в яку конкретну історичну систему суспільно-історичних відносин вони включені. Тому, незважаючи на те, що носієм естетичної цінності може бути природний об'єкт, її зміст завжди є соціально-історичним і втілює в собі діалектичний зв'язок національного та інтернаціонального, історично стійкого і мінливого, індивідуального та групового.

Різнманітні не тільки носії естетичної, але й види, основним видом естетичних цінностей є прекрасне.

Прекрасне як традиційний предмет естетики.

Прекрасне є зразком чуттєвого споглядання форми, ідеал, відповідно до якого розглядають інші естетичні феномени. Прекрасне історично - конкретне. Різні історичні епохи знають різні ідеали краси. Прекрасне завжди національно забарвлене. У різних народів які живуть в одну епоху, уявлення, про прекрасне різні а іноді й зовсім протилежні. Багато вчених пов'язують це з закріпленням у свідомості того чи іншого народу як «прекрасних» певних корисних ознак.

Чернишевський у своїй дисертації каже про протилежності уявлень про красу станів зокрема дворянського і селянського. Поряд з «прекрасним» естетична свідомість вмикає й інші категорії: піднесене, трагічне, комічне та ін. При розгляді цих категорій прекрасне виступає мірою. **Піднесене** – це те, що цей захід перевищує. **Трагічне** – те що, свідчить про розбіжність ідеалу і дійсності частіше приводить до страждань, розчарувань, загибелі. **Комічне** – те що свідчить про розбіжності ідеалу і дійсності, тільки ця розбіжність вирішується не стражданням чи загибеллю а сміхом. При цьому найбільший вплив на творчість має той бік світогляду, який розкривається у естетичній системі, свідомо або не свідомо реалізується у художніх образах. Творчість та усвідомлення як правило є супровідними. Софокл, Леонардо да Вінчі, В. Шекспір, Жан-Батіст Мольєр, Йоганн Вольфганг Гете, Л. М. Толстой, І. Я. Франко – не тільки видатні майстри мистецтва, але й визначні дослідники його таємниць.

Естетичні цінності на які спирається той чи інший митець у своїй творчій діяльності, не байдужі людині, бо свої твори художники і письменники завжди створюють для неї. Вона спрямовує розвиток мистецтва, і в цьому полягає велике значення [4]. Деякі вітчизняні фахівці в галузі естетики виділяють поряд з естетичними цінностями їх антиподи потворне, нице. Вони роблять це на підставі того, що виділення позитивних значень якостей припускає існування протилежності у сфері гносеології та логіки стикаються поняття «істинність» і «хибність»; у сфері етики поняття добра і зла. Тому наукове дослідження у галузі естетики, вважають зазначені вчені, повинно розглядати естетичні поняття у співвідносності. Інші вчені стверджують, що такі поняття, як потворне і нице, не можуть вважатися естетичними категоріями якості що й виражають ці категорії, не можуть мати позитивного значення для людини. Ці категорії не можуть бути позитивними цінностями.

Різноманіття форм естетичної діяльності: Сфера естетичного освоєння світу набагато ширша мистецтв, вона охоплює працю, побут, і культуру (наприклад область садово-паркової культури). Сади і парки продукт культурної діяльності, які прагнуть до гармонії, споріднення з облагородженою природою. Не будучи в суворому сенс і слова власне мистецтвом, садово-паркова культура розвивається разом з ним і під його впливом, що позначилося разом на розвитку стилів садів парків слідом за розвитком художніх напрямів у мистецтві. Існують сади, парки ренесансні, бароко і рококо, сади класицизму і романтизму. У межах кожного стилю є свої національні особливості а у середині національного стилю є написання окремих садів. Наприклад, парк французького класицизму у Версалі, сади голландського бароко в Московському Кремлі (вони огорожувалися стінами, прикрашалися альтанками).

Естетична діяльність включає в себе:

- 1). Практичну (садово-паркову культуру, дизайн і т.п.),
- 2). Художньо- практичну (карнавал, весільний або похоронний обряд, етикетну поведінку і т.п.),
- 3). Художньо-творчу (створення творів мистецтва),
- 4). Художньо-рецептивну (сприйняття твору),
- 5). Рецептивно-естетичного (сприйняття реальної краси твору),
- 6). Духовно-культурну (вироблення ідеалів особливого смаку, винесення смакових суджень, оцінок і т.п.),
- 7). Теоретичну (вироблення естетичних концепцій і поглядів). Естетичні погляди; уявлення, смаки, ідеали, будучи результатом внутрішньої, духовної діяльності людини, що збагачує її особистість, знаходять свій вихід на зовні – у всіх формах естетичної діяльності та її продуктах.

Естетичні враження – пам'ять про естетичні уявлення, їх оцінка і закріплення у свідомості суттєвого.

Естетичний ідеал – уявлення про вищу гармонію досконалості у дійсності і культурі, яке стає метою, критерієм і вектором діяльності людини з перетворення світу і творіння культури. Ідеал не збігається з дійсністю. Він є узагальненням кращого в ньому, домислювання

бажаного, але не існуючого, народ який створює ідеал, створює геніальне наближення до нього реальність. Естетичні концепції – це теоретично осмислений у світлі певного світогляду й включений в наукову систему історичний досвід естетичної діяльності людей. Естетичні погляди – це система естетичних концепцій, панівна даному суспільстві або у окрему його підрозділі і визначає подальшу практику естетичної та художньої діяльності суспільства.

Сукупність художньої діяльності, її продуктів (творчість, твори мистецтва), установ, керуючих цим процесом (міністерства, комітети, управління, відділи і т. д.). А також обслуговуючих його, що готують кадри інтелігенції (школи, училища, художні вузи, студії і т. д.) і забезпечують соціальне функціонування мистецтва, (музеї, бібліотеки, театри, кінотеатри, концертні зали і т. д.), становить зміст естетичної діяльності, також з установами, що забезпечують її, утворює пласт естетичної культури цінностей суспільства.

У даний час ще не існує спеціалізованих робіт, присвячених аналізу методів естетичного дослідження, але у зміст і й спрямованості естетичних робіт можливо відзначити розгляд таких методів, як суб'єктивний чи об'єктивний, соціологічний чи психологічний, емпіричний чи теоретичний, логічний чи історичний, аналітичний чи синтетичний і так далі. У історії естетики спостерігаються орієнтації на який не будь один метод аналізу естетичних явищ чи допускаються усі можливі методи.

Психологічна і соціологічна методологія.

Психологічний метод вивчення естетичних явищ пов'язаний з аналізом психологічного у творчості і сприйняття, тобто по суті, з аналізом психічного стану художника у акті творчості і публіки у акті сприйняття. Констатуючи обмеженість психологічного аналізу мистецтва та естетичної діяльності в цілому, слід зазначити важливість і актуальність розробки конкретних методик естетико – психологічного дослідження та відносну цінність отриманих емпіричних і теоретичних даних у представників психологічної естетики. Але очевидно і інше: дослідження естетичної діяльності суспільства не може обмежуватися психологічним методом, оскільки естетична діяльність складне естетичне явище. У цьому плані заслуговує на увагу показ у контексті конкретно-історичного розвитку емпіричної і теоретичної ролі філософів, політологів, соціологів XIX-XX століть – О. Конта, Е. Дюркгейма, Г. Спенсера, М. Вебера, В. Парето, П. О. Сорокіна, М. К. Михайловського, М. М. Ковалевського, М. С. Грушевського, М. Шаповала в подальшому становленні та розвитку соціологічної думки [1]. Це відноситься не тільки до психології творчості і сприйняття, але й до психологічного мистецтва, і до соціально-психологічних досліджень цінностей мистецької сфери.

Соціологічний метод пов'язаний з вивченням естетичних явищ соціальних, суспільних феноменів, соціальних інститутів і форм соціальної діяльності. **Емпіричний і теоретичний методи.**

Розмежування цих методів у перше зроблено Гегелем стосовно естетики. Емпіричний метод орієнтує вченого на зовнішнє, поверхнєве, вивчення мистецтва, на опис, каталогізацію, а не на пояснення. Звичайно, в галузі естетики може не обмежувати себе цими завданнями, а спробувати міркувати про мистецтво будувати на підставі емпіричного матеріалу теорії.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Американская социологическая мысль. – М.: Изд-во МГУ, 1994. – 496 с.
2. Молчанов М., Степаненко В. Біля витоків соціологічної думки в Україні./ М. Молчанов, В. Степаненко. – К. Ін-т соціології НАН України, 1995 – 130 с.;
3. Захарченко М. В., Погорілий О. І. Від античності до початку ХХ століття /М. В. Захарченко, О. І. Погорілий. – К.; 1978;
4. Радугон А. А., Радугон К. А. Социология. Курс соціології./ А. А. Радугон, К. А. Радугон. – К., 1995. – 223с.;
5. Современная американская социология. – М. МГУ, 1994. – 294 с.;
6. Шаповал М. Соціологія українського відродження/ М. Шаповал. – К. 1994 – 45 с.

7. Андреев Г. И., Смирнов С. А., Тихомиров В. А., На допомогу написання дисертації та рефератів ; основи наукової роботи та оформлення наукової діяльності: Учеб. Посібник/ Г. И., Андреев, С. А. Смирнов, В. А. Тихомиров. – М.: Фінанси і статистика, 2003 – 272 с.
8. Бореев Ю. В. Естетика: підручник/ Ю. В Бореев. – М.: Вища. Шк. 2000 – 511с.
9. Колесніков М. П., Колеснікова О. В. , Лозовий В. О. Естетика: Навч. Посіб./За ред. В. О. Лозового – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 208 с. Бібліограф.: с. 202 – 205.
10. Гадамер Х. Г. Истина и метод/ Х. Гадамер. – М.: Прогресс, 1998 – 704 с.
11. Кузнецов І. М. Наукові дослідження: методика проведення та оформлення / І. М. Кузнецов .– М.:Видавництво – торгова корпорація «Дашков К., 2004. – 432 с.
12. Коллингвуд Р. Дж. Идея истории. Автобиография/ Р. Дж Коллингвуд .–М.: Наука, 1998. – 486 с.
13. Поппер К. Ницета историзма // Вопросы философии. – 1992. - № 9. – С. 49- 79.
14. Рассел Б. Человеческое познание: Его сферы и граница/Пер. с англ. – К.: Ника центр, 2001.– 560 с. – (Серия «Проблема человека»).
15. Соціальне пізнання: монографія/В. М. Бабаєв, О. С.Панамарьов, С. М.Пазиніч, С.О. Заветний; за заг. ред. С. О. Заветний; за заг. ред. О. С. Понамарьова; Харк. нац. ун – т міськ. госп.- ва ім. О. Б. Бекетова. – Х.: ХНГУМГ, 2014 – 320 с.

Орленко Ирина Николаевна – аспирант кафедры философии, социологии и менеджмента социокультурной деятельности Государственного учреждения «Южноукраинский национальный педагогический университет имени К.Д. Ушинского»

УДК 112 + 364

СОЦИАЛЬНАЯ ДЕЗАДАПТАЦИЯ КАК ОБЪЕКТ СОЦИАЛЬНО-ФИЛОСОФСКОГО ИССЛЕДОВАНИЯ

В статье анализируются различные причины социальной дезадаптации личности в украинском обществе. Показано, что в современном обществе возрастает интерес к проблемам дезадаптации личности, механизмам ее приспособления, связанным со сложностью и неопределенностью социокультурной реальности, с модернизацией государства и общества. Установлено, что истоки большинства концепций дезадаптации связаны с социологическими исследованиями, направленными на поиск ее причин в социальных структурах и культурных факторах. На микроуровне социальная дезадаптацию рассмотрена как самостоятельный процесс и как результат адаптационного процесса, что позволило провести социально-философский анализ взаимосвязи между внутренними и внешними факторами дезадаптации личности в современном украинском обществе. Установлены пять наиболее значимых причин, влияющих на возникновение социальной дезадаптации: социальные, биологические, психологические, возрастные, социально-экономические. А также, в зависимости от причин и факторов, выделены виды социальной дезадаптации. Социальная философия позволяет всесторонне исследовать удовлетворенность личности уровнем реализации духовных, культурных потребностей, своей жизнедеятельностью в условиях социума. Поэтому важно уточнение и расширение, согласующегося с реальностью и фактами, онтологического статуса социальной дезадаптации личности. Философское постижение социальной дезадаптации личности в текущих переменах современности представляется как никогда актуальным.

Ключевые слова: социальная адаптация, социальная дезадаптация, виды социальной дезадаптации, факторы социальной дезадаптации.